

Sygn. akt VIII Gz 31/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer

Sędziowie: SSO Elżbieta Kala

SSO Wojciech Wołoszyk

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.**

przeciwko: **D. G.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10 grudnia 2014 r., sygn. akt VIII GNc 3984/14

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie z dnia 10 grudnia 2014 r., w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 16 lipca 2014 r.,
2. uchylić postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 16 lipca 2014 r.,
3. odrzucić zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty z dnia 16 lipca 2014 r.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy na podstawie art. 504 § 1 kpc odrzucił wniesiony po terminie sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty, po tym jak nie uwzględnił wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia tego sprzeciwu. Oddalając wniosek o przywrócenie terminu Sąd wskazał, że nakaz został pozwanemu doręczony przez podwójne awizo pod adresem ujawnionym w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, jako główne miejsce wykonywania przez niego działalności gospodarczej, tj. zgodnie z art. 139 § 3 kpc. Ponadto Sąd oddalił wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty.

Pozwany zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w całości, zarzucając naruszenie:

- art. 133 § 1 kpc w zw. z art. 135 § 1 kpc polegające na ich niezastosowaniu, a w konsekwencji przyjęciu, że doręczenie zastępcze dokonane na adres wskazany w CEIDG, jako adres prowadzonej przez pozwanego działalności gospodarczej było prawidłowe i skuteczne,
- art. 139 § 3 kpc polegające na jego błędnej wykładni przez przyjęcie założenia, że przepis ten umożliwia skuteczne doręczenie zastępcze w przypadku nie dokonania przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą aktualizacji danych dotyczących miejsca zamieszkania i adresu wpisanych w CEIDG, gdy tymczasem w CEIDG nie ujawnia się miejsca zamieszkania i adresu przedsiębiorcy, zaś zgodnie z art. 133 § 1 kpc i art. 135 § 1 kpc, pozew przeciwko osobie fizycznej (również prowadzącej działalność gospodarczą) doręcza się na jej adres zamieszkania, w konsekwencji nie jest możliwym ani skuteczne doręczanie zastępcze takiej osobie pism na adres ujawniony w CEIDG, ani wyciąganie wobec niej negatywnych konsekwencji z tytułu niezaktualizowania danych zamieszczonych w ewidencji,
- art. 168 § 1 kpc poprzez polegające na jego niezastosowaniu i odmowie przywrócenia terminu do wniesienia sprzeciwu, mimo że spełnione zostały przesłanki do jego przywrócenia,
- art. 172 kpc polegające na jego niezastosowaniu i odmowie wstrzymania wykonalności nakazu zapłaty, mimo że spełnione zostały wszelkie przesłanki wstrzymania wykonalności nakazu,
- art. 504 § 1 kpc polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i odrzuceniu sprzeciwu pozwanego, mimo że uzasadnione było przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu i jego uwzględnienie.

Sąd zważył, co następuje.

Zażalenie pozwanego należało uznać za uzasadnione.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zażalenie na postanowienie Sądu pierwszej instancji o oddaleniu wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu nie przysługuje. Niemniej jednak powyższe postanowienie podlega badaniu przez Sąd odwoławczy na podstawie art. 380 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, jako mające wpływ na zaskarżone jednocześnie postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Odnosząc się do zarzutów skarżącego dotyczących nieskuteczności doręczenia mu nakazu zapłaty przez podwójne awizo pod nieaktualny adres prowadzenia działalności gospodarczej ujawnionym w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, uznać je należy za słuszne.

Podstawowym warunkiem skuteczności doręczenia per awizo (art. 139 § 1 kpc) jest rzeczywiste zamieszkiwanie adresata pod wskazanym adresem (art. 126 § 2 kpc), a nie tylko jego formalne zameldowanie, czy prowadzenie działalności gospodarczej. Jeśli dana osoba prowadzi działalność w formie przedsiębiorstwa, które nie podlega wpisowi w Krajowym Rejestrze Sadowym, to przesyłki sądowe winny być jej doręczane według zasad określonych w art. 133 § 1 kpc a nie art. 133 § 2a, który dotyczy wyłącznie przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego. Pisma sądowe dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi doręcza się według zasad przewidzianych dla osoby fizycznej, a więc w myśl art. 135 § 1 kpc doręczenia dokonuje się w mieszkaniu, miejscu pracy lub tam, gdzie się adresata zastanie.

Nakaz nie mógł być skutecznie doręczony pozwanemu pod nieaktualnym adresem prowadzenia działalności gospodarczej, ujawnionym nadal w CEIDG na podstawie art. 139 § 3 kpc, gdyż przepis ten nie może być stosowany wobec przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji z następujących względów.

W judykaturze Sądu Najwyższego podnosi się zgodnie, że warunkiem pozostawienia pisma procesowego w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia jest to, aby adresat został pouczony o skutkach zaniechania lub zaniedbania ujawnienia w rejestrze lub ewidencji zmiany adresu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., sygn. akt III

CZP 81/02, z 8 listopada 2006 r., sygn. akt III CZP 103/06). Do okoliczności tej odnosi się wprost art. 139 § 4 kpc, który obowiązek ten nakłada na sąd rejestrowy ogłaszający lub doręczający postanowienie o pierwszym wpisie. Z treści tego przepisu wynika, iż nie dotyczy on przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji.

W ustawie z dnia 4 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej nigdy natomiast nie wprowadzono obowiązku pouczenia przez organ ewidencyjny dokonujący wpisu o skutkach zaniechania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 kpc.

Brak jest racjonalnych argumentów przemawiających za uznaniem, że ustawodawca w przypadku osób podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej, zrezygnował z konieczności pouczenia ich o skutkach zaniechania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 kpc, skoro obowiązek taki został przewidziany w stosunku do podmiotów podlegających wpisowi do rejestru (art. 139 § 4 kpc), których stopień zorganizowania i związany z nim nakaz starannego działania w obrocie jest wyższy niż w przypadku osób fizycznych, prowadzących działalność ewidencjonowaną.

Skutkiem zaniechań ustawodawcy w omawianym zakresie jest uznanie, że również obecnie norma art. 139 § 3 kpc, w zakresie w jakim sankcjonuje niedopełnienie przez przedsiębiorców podlegających wpisowi do rejestru obowiązku ujawnienia zmian co do miejsca zamieszkania i adresu, jest de facto regulacją pozbawioną treści normatywnej (por. post. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 4 września 2012 r. sygn. akt V ACz 633/12). Podobny pogląd prezentowany jest również w doktrynie (por. Kodeks postępowania cywilnego - Komentarz pod red. Tadeusza Erecińskiego, wyd. LexisNexis, Warszawa 2012 r., s. 675, Kodeks postępowania cywilnego - Komentarz pod red. Małgorzaty Manowskiej, wyd. LexisNexis, Warszawa 2013 r.).

Pomimo zatem bezspornego faktu, że pozwany zaniechał ujawnienia zmiany adresu w ewidencji działalności gospodarczej, brak było podstaw do zastosowania względem niego „sankcji” pozostawienia pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia przewidzianej w art. 139 § 3 kpc, mimo że hipoteza tego przepisu rozciąga się także na osoby podlegające wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej.

Wobec powyższego uznać należało, że nakaz zapłaty w niniejszej sprawie nie mógł być doręczony pozwanemu poprzez pozostawienie go w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Bezskuteczność doręczenia przedmiotowego nakazu spowodowała, że termin do wniesienia sprzeciwu dla pozwanego nie rozpoczął w ogóle biegu, a tym samym odrzucenie sprzeciwu pozwanego jako wniesionego po upływie terminu było nieuprawnione. Przedmiotowy nakaz nie mógł być również doręczony w trybie art. 139 § 1 kpc (przez tzw. dwukrotne awizo), skoro warunkiem zastosowania tego przepisu jest to, aby adres pod którym dokonuje się próby doręczenia był prawidłowy (rzeczywisty). W niniejszej sprawie nie budziło zaś wątpliwości, że pozwany w momencie doręczania mu nakazu zapłaty pod adresem uzyskanym w oparciu o dane z ewidencji nie przebywał.

Mając na uwadze powyższe rozważania, zaskarżone postanowienie należało uchylić na mocy art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc. Ponadto uchylić należało rozpoznane w trybie art. 380 kpc, mające wpływ na rozpoznanie sprawy postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu.

Natomiast zażalenie na postanowienie oddalające wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty z dnia 16 lipca 2014 r. należało odrzucić, gdyż postanowienie to jest niezaskarżalne. Odmowa wstrzymania wykonalności nie kończy postępowania w sprawie, jest to postępowanie dotyczące kwestii incydentalnej, nie zostało natomiast wymienione w katalogu postanowień zaskarżalnych z art. 394 § 1 kpc. Na marginesie jedynie należało dodać, że skoro nakaz nie został skutecznie doręczony, a co za tym idzie nie uprawomocnił się on, to faktycznie nie było podstaw do wydania tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez komornika.